

142. Van Dale, de letter V (5)

1. De BSE-verwekker is beslist geen diarreeverwekker. Laesie is een synoniem van letsel.
2. Een deiktisch woord zoals toen in de zin 'vorige week, toen werd de olie weer goedkoper' is een verwijswoord. De plafonneur en de collectionneur waren dikke maatjes. Een verzamel-cd is een verzamelcompactdisc. Dit is inmiddels nummer 142 van mijn opera omnia. Mijn ex-librisverzameling is geen antiekverzameling. De grote verzoendag houden als verschoning is niet gebonden aan Jom Kipoer, de Grote Verzoendag. Aposiopesis (reticentie) heet ook wel verzwijging. De Vesoc is het Vlaams Sociaaleconomisch Overlegcomité, het comité waarin vertegenwoordigers van de Vlaamse regering en de Vlaamse werknemers- en werkgeversorganisaties met elkaar overleggen over sociaaleconomische vraagstukken. Een vespasienne is een openbaar urinoir, genoemd naar Vespasianus.

3. Hebben zij een pintje voor de vesper gedronken? De Siciliaanse vespers van 1282 zijn een schandvlek voor Palermo. Het werkwoord vessemen is gewestelijk gelieerd aan de kameel en het oog van de naald. Je kunt iemand op zijn vestje kwatten. Samen met de laren en penaten werd Vesta in elk huis vereerd. Mijn zussen waren een soort van vestaalse maagden. Als je de vestigia amoris draagt en de vestigia flammae vertoont, kun je absoluut geen vestigia nulla retrorsum in de liefde meer doen!

4. Een vesting à cheval ligt aan beide zijden van de rivier. Een sigaar uit eigen doos, dat is nou pas echt vestzak-broekzak! Niet alleen de vulkaan, maar ook hij rookt als een Vesuvius! Een vetduiker is een pinguïn, de term vetgans is verouderd. Veteren wordt niet vaak gebruikt voor vetoën, met een veto treffen. In de grafische industrie kent men de vet coole vetfijne lijn. Vetiverolie vind je in de parfumerie.

5. Vetjes zijn in soldatentaal smeerknissen, viezeriken. Kom je nu weer met die viezevazen?

6. De Maya's hadden het vigesimale, het twintigtallige, stelsel van tellen. De viggens, varkens, viggennen, biggen. Eén viggén viggent, twee viggens viggennen. In de dertiende eeuw had je in Friesland de Vetkopers en de Schieringers. Vetkuivenmuziek (Jaarboek 2008) is rock-'n-roll. De jubilerende postbode kreeg een vetleren medaille. Een butyrometer is een vetmeter. Vetpuistjes of acne's [dat heeft tweërlei uitspraak] ontstaan door mee-eters. Glutamaat of ve-tsin (umami) danken we aan de Chinezen. Vettekous is de gewestelijke volksnaam voor veldsla (witte krodde, dauwnetel). Het sterrenbeeld het Kleine Paard op het noordelijk halfrond wordt ook wel Veulen genoemd (en het Grote Paard Pegasus).

7. Als je aan vetzucht (obesitas, adipositeit, zwaarlijvigheid)) lijdt, ben je zeker te weten obees. Een vetzuur zout is gevormd uit een vetzuur. Vexillogie is banistiek, vlaggenkunde. Deze quaestio vexata (vexata quaestio) is nog niet opgelost. Er zijn nogal wat vezels, zoals de acrylvezel, de rameevezel en de tracheïdevezel.

8. Waar zijn de volgende termen afkortingen van: v.f., VFBZ, VFSIPH, VGC, VGKN en vh. (v/h)? En wat zijn de afkortingen van very high frequency, video graphics array en video home system? Jazeker: VHF, VGA en VHS. De Via Appia is niet de enige weg die naar (of vanuit) Rome leidt. Ook de via crucis en de via dolorosa zijn bekende wegen. De viagra is een erectiepil op basis van soldenafil. Ze zullen vi aut voluntate moeten betalen. Wat doen de vics in Nederland bij het openbaar vervoer (afkorting: ov)? Hij was hier vicevoorzitter, daar adjunct-secretaris en elders nog onderpenningmeester. Vice anglais, is dat (een) zonde?

9. Een vicieuze cirkel heeft kop noch staart. De vicomtesse is een vrouwelijke burggraaf.

10. Stammen de termen victoriabaars, victoria regia en victoria amazonica uit het victoriaanse tijdperk, genoemd naar koningin Victoria van Engeland (1837-1901)? Het victoriawater komt uit de Victoriabron te Oberlahnstein.

11. Reisproviand bestaat uit victualiën. Vicuña's zijn een kleine soort van wilde lama's.

12. Een video-installatie omvat meerdere videoapparaten. Dat raad je niet, dat VIDO staat voor Stichting Vrouwen in de Overgangsjaren. Ook aan alle vies manquées komt gelukkig een eind.

13. Behoren de Romeinse vier en de Arabische vier ook tot de Grote Vier oftewel Big Four?

14. Het woord vierdaags vind je in de Vierdaagse Zeeslag en de vierdaagse afstandsmarsen van Apeldoorn en Nijmegen. Drie vierde en één vierde maken samen een hele; vier gewestelijke vierdeparten ook.

15. Door de 21 julivierders werd ook de (het) gilde gefêteerd alsof het een dies (met of zonder trema?) betrof. Een vierendeelligger komt vreemd genoeg uit de bouwkunde en is genoemd naar Vierendeel.

Rein Leentfaar